

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА**

Кафедра економіки та підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

«*Вересень*» 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво

Спеціальність: 193 Геодезія та землеустрій

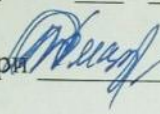
Освітньо-професійна програма: Землеустрій та кадастр

Робоча програма навчальної дисципліни Підприємницька діяльність. Одеса: ОНУ, 2024.

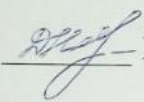
Розробник:

Арестов Сергій Вікторович, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та підприємництва

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та підприємництва
Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри Ірина ЛОМАЧИНСЬКА

Погоджено із гарантом ОПП «Землеустрій та кадастр»

Гарант ОПП Наталія ДАНИЛОВА

Схвалено Навчально-методичною комісією (НМК) економіко-правового факультету
Протокол № 2 від «5» вересня 2024 р.

Голова НМК Ірина КОРОЛЧЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва
Протокол № ____ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва
Протокол № ____ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: Кредитів ЄКТС – 4 годин – 120 змістовних модулів – 3	Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво Спеціальність: 193 Геодезія та землеустрій Освітньо-професійна програма: Землеустрій та кадастр Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
		Рік підготовки	
		4-й	5-й
		Семестр	
		7-й	9-й
		Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	10 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	102 год.
		у т.ч. ІНДЗ: не передбачено	
		Форма підсумкового контролю	
		Залік	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: формування системи базових знань із організації, функціонування та правового регулювання підприємницької діяльності, а відтак формування підприємницького мислення, одержання студентами теоретичних та практичних знань щодо використання сучасних методів дослідження економічних процесів і явищ, повніше і глибше обґрунтовувати темпи і пропорції розвитку, домагатися оптимальності серед альтернативних рішень.

Завдання:

- вивчення системи економічних відносин, категорій та законів;
- вивчення форм виробництва;
- вивчення проблем функціонування ринкової економіки;
- вивчення економічної ролі держави;
- вивчення місця і ролі підприємницької діяльності, підприємств та домогосподарств в ринковій економіці;
- вивчення особливостей формування і розвитку міжнародних економічних відносин у світовому господарстві.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі геодезії та землеустрою.

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність працювати автономно.

ЗК08. Здатність працювати в команді.

Програмні результати навчання:

РН02. Організовувати і керувати професійним розвитком осіб і груп.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- теоретичні засади підприємництва;
- характеристику організаційно-правових форм підприємництва
- основні видів підприємницької діяльності та обмеження, при її здійсненні в сучасних умовах;
- розвиток навичок практичного застосування технології ведення бізнесу;
- обґрунтування, заснування та організації здійснення власної справ
- сучасні форми гідрометеорологічної інформації та засоби оцінки її якості;
- форми та методи гідрометеорологічного забезпечення різноманітних галузей господарства, ураховуючи їх специфічні особливості та залежність від гідрометеорологічних умов;
- основні напрямки науково-дослідницької діяльності в галузі гідрометеорологічного забезпечення господарства в Україні та в інших країнах

вміти:

- обрати вид підприємницької діяльності та спрогнозувати витрати на створення фірми;
- підготувати документи і зареєструвати фірму певної організаційно правової форми;
- укласти угоду (договір);
- розробляти заходи щодо прийняття ефективних господарських рішень
- використовувати методи оцінки показників економічної ефективності гідрометеорологічного забезпечення для визначення оптимальної стратегії споживача.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Вступ до підприємництва. Загальні основи економічного розвитку суспільства

Тема 1. Об'єктивні основи виникнення і розвитку підприємництва Економічна теорія як наука. Економічні потреби та теорія споживчої поведінки.

Виникнення та основні етапи розвитку економічних знань. Предмет економічної теорії. Методи економічних досліджень. Економічні закони. Функції економічної теорії. Економічні потреби суспільства їх суть і структура. Економічні блага. Закон зростання потреб. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Корисність товарів і послуг. Закон спадної граничної корисності. Суть та структура суспільного виробництва. Основні фактори суспільного виробництва та їхній взаємозв'язок. Економічна ефективність використання ресурсів та її показники. Економічна основа підприємництва. Економіко-

теоретичні знання і підприємництво. Поняття про власність та її види. Ринок та його структура. Інфраструктура ринку. Попит і пропозиція на ринку та ринкова рівновага.

Тема 2. Сутність та функції підприємництва в ринковій економіці. Економічна свобода підприємництва. Економічна система суспільства. Відносини власності.

Основні функції підприємництва. Маркетинг та менеджмент у підприємницькій діяльності. Сутність та структура економічної системи. Періодизація економічного розвитку суспільства. Типи економічних систем. Особливості розвитку перехідних економік. Власність у системі економічних відносин. Трансформація форм власності.

Тема 3. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва Суспільне виробництво: фактори, результати, ефективність.

Сутність та основні функції конкуренції. Види конкуренції та їхня роль у розвитку підприємництва. Державне регулювання конкуренції Суть та структура суспільного виробництва. Основні фактори суспільного виробництва. Результат суспільного виробництва. Суспільний продукт. Ефективність суспільного виробництва.

Змістовний модуль 2. Організаційно-правові форми підприємництва, теоретичні основи мікроекономіки.

Тема 4. Мотивація підприємницької діяльності. Правовий статус підприємця. Форми організації суспільного виробництва. Гроші та грошовий обіг.

Підприємництво та соціальна відповідальність у бізнесі. Приватне, колективне та державне підприємництво. Види підприємницької діяльності. Фінансово-кредитне підприємництво. Організаційні одиниці підприємництва. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Товар та його властивості. Закони розвитку товарного виробництва. Суть та функції грошей. Закони грошового обігу. Грошова система, її структурні елементи та основні типи. Інфляція: причини виникнення, види, наслідки.

Тема 5. Види та сфери підприємницької діяльності. Форми організації підприємництва. Попит та пропозиція. Рівновага ринку. Ринкова ціна і ціноутворення. Сутність ринку.

Підприємство як організаційна структура підприємництва. Підприємство, його сутність та функції. Види та об'єднання підприємств. Господарські товариства. Попит та закон попиту. Нецінові детермінанти попиту. Пропозиція та закон пропозиції. Нецінові детермінанти пропозиції. Ринкова рівновага. Ринкова ціна та ціноутворення. Роль держави в процесах ціноутворення за ринкової економіки. Сутність ринку, його функції та умови функціонування. Структура ринку. Ринкова інфраструктура. Біржова діяльність.

Тема 6. Підприємство як організаційна структура підприємництва. Мале підприємництво. Конкуренція і монополія в ринковій економіці. Антимонопольна політика держави.

Конкуренція, її суть та умови існування. Закон конкуренції. Види економічної

конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Монополія: причини виникнення, суть та основні види. Антимонопольна політика держави.

Змістовний модуль 3. Національне виробництво і відтворення. Міжнародні економічні відносини.

Тема 7. Держава та її економічні функції.

Сутність держави та її економічні функції. Державне регулювання ринкової економіки. Суть, види та пропорції суспільного відтворення. Моделі кругообігу. Циклічність економічного розвитку. Класифікація економічних циклів. Нециклічні коливання економіки.

Тема 8. Організація підприємницької діяльності. Технологія створення власної справи. Фінансова система та фіскальна політика.

Сутність і структура фінансової системи. Організаційні основи її функціонування. Державний бюджет. Доходи і видатки державного бюджету. Засади фіскальної політики держави.

Тема 9. Кредитна система та монетарна політика.

Економічна сутність, принципи і функції кредиту. Основні форми кредиту. Кредитна система та її структура. Структура грошової маси. Попит та пропозиція грошей. Депозитний мультиплікатор. Монетарна політика.

Тема 10. Система розподілу доходів та соціальна політика.

Доходи: суть, види, джерела формування та механізм розподілу. Ринок праці та особливості його функціонування. Соціально-економічний зміст і форми прояву зайнятості. Безробіття, його види і наслідки. Заробітна плата: суть, форми, системи.

Тема 11. Міжнародні економічні відносини та світове господарство.

Передумови розвитку та структура світового господарства. Суть та форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля і світовий ринок. Міжнародні валютно-фінансові відносини та міжнародний рух капіталів. Міжнародна міграція робочої сили. Міжнародна кооперація та науково-технічне співробітництво. Міжнародна міграція робочої сили.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усьо го	у тому числі				Усь ого	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовний модуль 1. Вступ до підприємництва. Загальні основи економічного розвитку суспільства										
Тема 1. Об'єктивні основи виникнення і розвитку підприємництва. Економічна теорія як наука. Економічні потреби та теорія споживчої поведінки.	11	2	4	-	5	10	-	-	-	10
Тема 2. Сутність та функції підприємництва в ринковій економіці. Економічна свобода підприємництва. Економічна система суспільства. Відносини власності	9	2	2	-	5	12	2		-	10
Тема 3. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва. Суспільне виробництво: фактори, результати, ефективність	11	4	2	-	5	12	-	2	-	10
Разом за змістовним модулем 1	31	8	8	-	15	34	2	2	-	30
Змістовний модуль 2. Організаційно-правові форми підприємництва, теоретичні основи мікроекономіки										
Тема 4. Мотивація підприємницької діяльності. Правовий статус підприємця. Форми організації суспільного виробництва. Гроші та грошовий обіг	12	2	2	-	8	19	2	2	-	15
Тема 5. Види та сфери підприємницької діяльності. Форми організації підприємництва. Попит та пропозиція. Рівновага ринку. Ринкова ціна і ціноутворення. Сутність ринку.	14	4	4	-	6	15	-		-	15
Тема 6. Підприємство як організаційна структура підприємництва. Мале підприємство. Конкуренція і монополія в ринковій економіці. Антимонопольна політики держави	10	2	2	-	6	14	-	2	-	12
Разом за змістовним модулем 2	36	8	8	-	20	48	2	4	-	42

Змістовний модуль 3. Національне виробництво і відтворення. Міжнародні економічні відносини										
Тема 7. Держава та її економічні функції	13	4	4	-	5	12	2	-	-	10
Тема 8. Організація підприємницької діяльності. Технологія створення власної справи. Фінансова система та фінансова політика.	9	2	2	-	5	7	-	2	-	5
Тема 9. Кредитна система та монетарна політика	9	2	2	-	5	5	-	-	-	5
Тема 10. Система розподілу доходів та соціальна політика.	9	2	2	-	5	7	-	2	-	5
Тема 11. Міжнародні економічні відносини та світове господарство	13	4	4	-	5	7	2	-	-	5
Разом за змістовим модулем 3	53	14	14	-	25	38	4	4	-	30
Усього годин	120	30	30	-	60	120	8	10	-	102

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять (Додаток 1)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовний модуль 1. Вступ до підприємництва. Загальні основи економічного розвитку суспільства			
1.	Практичне заняття 1, 2 Тема 1. Об'єктивні основи виникнення і розвитку підприємництва Економічна теорія як наука. Економічні потреби та теорія споживчої поведінки	4	-
2.	Практичне заняття 3. Тема 2. Сутність та функції підприємництва в ринковій економіці. Економічна свобода підприємництва. Економічна система суспільства. Відносини власності	2	-
3.	Практичне заняття 4. Тема 3. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва Суспільне виробництво: фактори, результати, ефективність	2	2
Змістовний модуль 2. Організаційно-правові форми підприємництва, теоретичні основи мікроекономіки			
4.	Практичне заняття 5. Тема 4. Мотивація підприємницької діяльності. Правовий статус підприємця. Форми організації суспільного виробництва. Гроші та грошовий обіг.	2	2
5	Практичне заняття 6,7. Тема 5. Види та сфери підприємницької діяльності. Форми організації підприємництва. Попит та пропозиція. Рівновага ринку. Ринкова ціна і ціноутворення. Сутність ринку.	4	-
6.	Практичне заняття 8. Тема 6. Підприємство як організаційна структура підприємництва. Мале підприємництво. Конкуренція і монополія в ринковій економіці. Антимонопольна політика держави.	2	2

Змістовний модуль 3. Національне виробництво і відтворення. Міжнародні економічні відносини.			
7.	Практичне заняття 9,10. Тема 7. Держава та її економічні функції	4	-
8.	Практичне заняття 11. Тема 8. Організація підприємницької діяльності. Технологія створення власної справи. Фінансова система та фінансова політика	2	2
9.	Практичне заняття 12. Тема 9. Кредитна система та монетарна політика	2	-
10.	Практичне заняття 13. Тема 10. Система розподілу доходів та соціальна політика	2	2
11.	Практичне заняття 14,15. Тема 11. Міжнародні економічні відносини та світове господарство	4	-
Разом		30	10

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми \ види робіт	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовний модуль 1. Вступ до підприємництва. Загальні основи економічного розвитку суспільства			
1.	Об'єктивні основи виникнення і розвитку підприємництва Економічна теорія як наука. Економічні потреби та теорія споживчої поведінки Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.	5	10
2.	Сутність та функції підприємництва в ринковій економіці. Економічна свобода підприємництва. Економічна система суспільства. Відносини власності Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.	5	10
3.	Конкуренція як засіб реалізації підприємництва. Суспільне виробництво: фактори, результати, ефективність Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.	5	10
Змістовний модуль 2. Організаційно-правові форми підприємництва, теоретичні основи мікроекономіки			
4.	Мотивація підприємницької діяльності. Правовий статус підприємця. Форми організації суспільного виробництва. Гроші та грошовий обіг Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.	8	15
5.	Попит та пропозиція. Рівновага ринку. Ринкова ціна і ціноутворення. Сутність ринку Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.	6	15
6.	Підприємство як організаційна структура підприємництва. Мале підприємництво. Конкуренція і монополія в ринковій економіці. Антимонопольна політики держави. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка	6	12

	до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.		
Змістовний модуль 3. Національне виробництво і відтворення. Міжнародні економічні відносини			
7.	Держава та її економічні функції <i>Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.</i>	5	10
8.	Організація підприємницької діяльності. Технологія створення власної справи. Фінансова система та фінансова політика <i>Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.</i>	5	5
9.	Кредитна система та монетарна політика <i>Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.</i>	5	5
10.	Система розподілу доходів та соціальна політика <i>Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.</i>	5	5
11.	Міжнародні економічні відносини та світове господарство <i>Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді та її презентації.</i>	5	5
Разом		60	102

До самостійної роботи здобувачів відноситься: підготовка до лекцій та практичних занять, підготовка доповідей, підготовка презентацій.

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, виконання ситуаційних вправ та обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрація
- практичні методи: розв'язання практичних задач, виконання індивідуальних завдань тощо.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування за питаннями відповідної теми, оцінювання доповіді та презентації.

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
- Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	від 0 до 3
- Поточне тестування по матеріалах теми	від 0 до 2
- Підготовка доповіді та її презентація	від 0 до 2
- Комплексна контрольна робота	від 0 до 10
- Контрольна робота	від 0 до 20

Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання	
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань, розв'язання задач, виконання вправ	0 балів	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.	
	1 бал	Здобувач бере участь в обговоренні навчальних проблем, надає вірні відповіді, проте вони мають здебільшого репродуктивний характер; здобувач не володіє навичками вільного викладання матеріалу, не виявляє ознайомлення з додатковою навчальною та науковою літературою.	
	2 бали	Здобувач володіє категоріальним апаратом, знайомий із об'єктивними закономірностями розвитку економічних відносин. Проте відчуває труднощі при самостійному аналізі практичної інформації щодо процесів, які розглядаються. При розв'язанні контрольних завдань припускається незначних помилок.	
	3 бали	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє ґрунтовні знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; здатний публічно представити матеріал.	
Поточне тестування за темою	0 – 2 балів	Відповідь невірна – 0 балів Відповідь вірна – 0,1 балу	
Комплексна контрольна робота	0-10 балів	0 балів	Відповідь на запитання неправильна.
		1 бал	Відповідь на запитання правильна
Підготовка доповіді та демонстрація презентації	0 балів	Представлена доповідь (реферат) виконана не самостійно (запозичена з мережі Інтернет). Доповідь не відображає вміння здобувача якісно підбирати та аналізувати теоретичний і емпіричний матеріал, обізнаності в правилах написання дослідної роботи.	
	1 бал	Представлена доповідь виконана самостійно, тема в цілому розкрита, але змістовний матеріал має описовий характер; здобувач припускається незначних помилок, висновки є загальними, або відсутні зовсім.	
	2 бали	В представленій доповіді повною мірою розкрита обрана тема; матеріал поданий грамотно і логічно. Здобувач виявляє самостійність у підборі, аналізі та узагальненні відповідної статистичної та аналітичної інформації, вдало підбирає ілюстративні матеріали для презентації. Із розглянутої проблеми зроблені чіткі висновки. Здобувач вільно володіє представленим матеріалом.	
Контрольна робота	0 – 20	0 балів	Відповідь на запитання неправильна.
		1 бал	Відповідь на запитання правильна.

11. Питання для підсумкового контролю

1. Економіко-теоретичні знання і підприємництво?
2. Економіка, бізнес, менеджмент, маркетинг – практична основа вивчення сучасної організації підприємницької діяльності?
3. У чому полягає сутність поняття "економіка" та її складові? Що є рушійною силою економіки?
4. Організація суспільного виробництва. Еволюція економічних систем. Перехід від натурального господарства до товарного виробництва.
5. Умови виникнення та типи товарного виробництва. Товар та його властивості.
6. Що таке власність? Які існують форми власності в Україні?
7. Чому підприємницька діяльність є атрибутом ринкової економіки?
8. Ринок та його структура. Основні елементи ринкової економіки. Інститути ринкової інфраструктури.
9. Історичний розвиток поняття "підприємництво".
10. Сутність та функції підприємництва.
11. Підприємливість, підприємець, підприємництво: взаємозв'язок і взаємозумовленість понять.
12. Мета підприємницької діяльності. В чому полягає роль підприємницької діяльності у розвитку економіки?
13. Використання психології та права у підприємстві. Законодавча база організації та розвитку підприємництва.
14. Сутність, види та функції маркетингу.
15. Суть, принципи та функції менеджменту.
16. Економічна свобода як основна передумова розвитку підприємництва.
17. Основні принципи свободи господарювання: економічна самостійність, економічна відповідальність, економічна рівноправність.
18. Рушійні сили підприємництва. Властивості підприємницької діяльності.
19. Принципи організації підприємництва.
20. Які умови потрібні для здійснення підприємницької діяльності?
21. Суть та основні функції конкуренції.
22. Види конкуренції. Недосконала конкуренція. Чиста конкуренція та чиста монополія.
23. Монополістична конкуренція та олігополія. Ознаки досконалої конкуренції.
24. Конкурентоспроможність фірми. Аналіз конкурентних ринків. Як бути конкурентоспроможним?
25. Антимонопольна політика та антимонопольне законодавство.
26. Підприємницькі інтереси і механізми їх реалізації.
27. Види, форми та системи заробітної плати.
28. Механізм функціонування ринку праці.
29. Організація заробітної плати.
30. Матеріальна зацікавленість і соціальна відповідальність у бізнесі.
31. Підприємець — ключова фігура ринкової економіки. Сучасна професійна концепція підприємця.
32. Вимоги та характерні риси підприємця.

- 33.Права підприємця. Обов'язки та відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.
- 34.Створення умов для формування нової генерації підприємців.
- 35.Проблеми та перспективи підготовки кадрів для підприємницької діяльності.
- 36.Складові підприємницької етики. Підприємницький тип мислення.
- 37.Морально-етичний кодекс цивілізованого підприємця.
- 38.Культура підприємництва. Заповіді підприємця. Службовий етикет.
- 39.Що означає юридична та соціальна відповідальність у бізнесі?
- 40.Виробниче підприємництво. Комерційне підприємництво, фінансово-кредитне підприємництво.
- 41.Посередництво в ринковій системі господарювання.
- 42.Класична та інноваційна моделі підприємницької поведінки.
- 43.Які різновиди підприємницької діяльності можуть сформуватись в Україні?
- 44.Поняття «організаційно-правова форма підприємництва».
- 45.Індивідуальний бізнес (одноосібне володіння).
- 46.Партнерство. Корпоративне підприємництво.
- 47.Сутність корпорації (акціонерне товариство).
- 48.Переваги та недоліки корпорації.
- 49.Підприємство як організаційна структура підприємництва.
- 50.Види підприємств та об'єднань підприємств.
- 51.Господарські товариства. Які види господарських товариств використовуються у підприємництві?
- 52.Акціонерні товариства та їх види.
- 53.Економічна суть малого підприємництва.
- 54.Місце і роль малого підприємництва в економіці. Сфери функціонування малих підприємств. Загальні функції малого підприємництва.
- 55.Переваги та недоліки малого бізнесу.
- 56.Організаційна структура управління малим підприємництвом.
- 57.Особливості розвитку малого підприємництва в Україні та за кордоном.
- 58.Що таке підприємницький ризик? З якими категоріями він пов'язаний?
- 59.Охарактеризуйте функції підприємницького ризику.
- 60.Як класифікують ризик за джерелами виникнення?
- 61.Що є джерелом виникнення внутрішніх ризиків?
- 62.Охарактеризуйте процес управління підприємницькими ризиками.
- 63.Основні способи організації власного бізнесу.
- 64.Суб'єкти підприємницької діяльності.
- 65.Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності.
- 66.Порядок видачі суб'єктам підприємницької діяльності спеціальних дозволів (ліцензій) на здійснення окремих видів діяльності.
- 67.Що гарантує успіх під час організації власного бізнесу?
- 68.Сутність та принципи складання бізнес-плану. Техніка складання бізнес-плану. Структура та зміст бізнес-плану.
- 69.Статутний фонд і його формування.
- 70.Порядок відкриття розрахункового рахунку в банку. Як будуються відносини підприємця з банком?

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Додаток 2)

											Сума балів
Поточний контроль											0 – 80
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	
0 – 10	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 10	0 – 5	0 – 10	0 – 5	0 – 5	0 – 12	0 – 8	
Контрольна робота											0 – 20
Разом:											0 – 100

T1, T2 ... T11 – теми лекцій

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
85 - 89	B	
75 - 84	C	
70 - 74	D	
60 - 69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала / Оцінка ЄКТС	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Зараховано	90 – 100 / А	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Здобувач демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Здобувач вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань.	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичних завдань, виконує практичні завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
	85 – 89 / В	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття).	Здобувач має стійкі навички виконання практичних завдань, правильно вирішує більшість практичних завдань.
	75 – 84 / С	Здобувач виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності.	Здобувач за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.

	70 – 74 / D	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Здобувач знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків.	Здобувач має елементарні навички виконання практичних завдань, правильно вирішує лише половину практичних завдань.
	60 – 69 / E	Здобувач не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Здобувач надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу.	Здобувач може використовувати знання лише в стандартних практичних ситуаціях, має нестійкі навички виконання практичних завдань, робить багато суттєвих помилок.
Не зараховано з можливістю повторного складання	35 – 59 / FX	Здобувач не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає суттєві змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки.	Здобувач здатний виконати лише окремі практичні завдання за допомогою викладача. У здобувача відсутні сформовані уміння та навички.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 – 34 / F	Здобувач не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом.	Здобувач виконує лише елементи практичних завдань, погребує постійної допомоги викладача.

14. Навчально-методичне забезпечення

- робоча програма навчальної дисципліни, силабус;
- опорний конспект лекцій;
- мультимедійні презентації;
- роздатковий ілюстративний матеріал (приклади документів).

15. Рекомендована література

Основна література

1. Апопій В. В., Шутовська Н. О., Середя С. А. Основи підприємництва : навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2014. 324 с.
2. Багал Ю. М. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навчальний посібник. Київ : Пульсари, 2015. 278 с.
3. Васильців Т. Г., Іляш О. І., Міценко Н. Г. Економіка малого підприємства: навчальний посібник. Київ: Знання, 2013. 446 с.
4. Воронкова В. Г. Основи підприємництва: теорія та практикум : навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2014. 455 с.
5. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посібник. 3. вид., випр. і доп. Київ: Знання-Прес, 2006. 352с.
6. Галушка З. І., Поченчук Г. М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2020. 232 с.
7. Горняк О. В., Матюк Т. В. Економічна теорія. Навч.-метод. посібн. Одеса: 2020. 140 с.
8. Гой І. В. Підприємництво : навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2013. 368 с.
9. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес: підручник для студентів ВНЗ. Київ : Грамота, 2016. 519 с.
10. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність: підручник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 500 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 125).
11. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. Ю. Федьковича. 2022. 368 с.
12. Ємець О. І. Основи підприємництва: навчальний посібник. Івано-Франківськ. Лілея НВ, 2012. 147 с.
13. Кушнірук В. С., Ткачук А. В. Інтенсифікація як напрям підвищення ефективності землекористування в аграрних підприємствах Братського району. Економіка та суспільство Мукачівський ДУ. № 20. С. 299-309. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2019-20-40>
14. Плетос С.В. Підприємницька діяльність: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2021. 121 с. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/9380>
15. Плетос С. В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Підприємницька діяльність» для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій», бакалавр, Одеса. ОДЕКУ. 2022. 14 с.
16. Яворська Т.І. Малий бізнес у сільському господарстві : теорія і практика : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2012. 405 с.

Додаткова література

1. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузкий коридор. Держави, суспільства і доля свободи. Київ: Наш формат, 2022. 520 с.
2. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка: Навч. посібник. За ред. З. Ватаманюка та С. Панчишина. К.: Альтернативи. 2015. 608 с.

3. Ліст Ф. Національна система політичної економії. К.: Наш формат, 2021. 368 с.
4. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй. Київ: Post-royal, 2004. 596 с.
5. Туган-Барановський М. Основи політичної економії. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 628 с.
6. Гальчинський А. С., Єщенко П. С. Економічна теорія. Підручник. Київ: Вища школа, 2007. 503 с.
7. Економічна теорія. Політекономія. Підручник. За ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2014. 719 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.
URL: www.me.gov.ua
2. Офіційний веб-сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

Плани практичних занять

Змістовний модуль 1. Вступ до підприємництва. Загальні основи економічного розвитку суспільства.

Практичне заняття 1, 2. Об'єктивні основи виникнення і розвитку підприємництва Економічна теорія як наука. Економічні потреби та теорія споживчої поведінки.

Питання для обговорення:

Виникнення та основні етапи розвитку економічних знань. Предмет економічної теорії. Методи економічних досліджень. Економічні закони. Функції економічної теорії. Економічні потреби суспільства їх суть і структура. Економічні блага. Закон зростання потреб. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Корисність товарів і послуг. Закон спадної граничної корисності. Суть та структура суспільного виробництва. Основні фактори суспільного виробництва та їхній взаємозв'язок. Економічна ефективність використання ресурсів та її показники.

Опитування. Доповіді та презентація. Поточне тестування.

Практичне заняття 3. Сутність та функції підприємництва в ринковій економіці. Економічна свобода підприємництва. Економічна система суспільства. Відносини власності.

Питання для обговорення:

Сутність та структура економічної системи. Періодизація економічного розвитку суспільства. Типи економічних систем. Особливості розвитку перехідних економік. Власність у системі економічних відносин. Трансформація форм власності.

Опитування. Доповіді та презентація. Поточне тестування.

Практичне заняття 4. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва Суспільне виробництво: фактори, результати, ефективність.

Питання для обговорення:

Суть та структура суспільного виробництва. Основні фактори суспільного виробництва. Результат суспільного виробництва. Суспільний продукт. Ефективність суспільного виробництва.

Опитування. Поточне тестування.

Змістовний модуль 2. Організаційно-правові форми підприємництва, теоретичні основи мікроекономіки

Практичне заняття 5. Мотивація підприємницької діяльності. Правовий статус підприємця. Форми організації суспільного виробництва. Гроші та грошовий обіг.

Питання для обговорення:

Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Товар та його властивості. Закони розвитку товарного виробництва. Суть та функції грошей.

Закони грошового обігу. Грошова система, її структурні елементи та основні типи. Інфляція: причини виникнення, види, наслідки.

Опитування. Доповіді та презентація.

Практичне заняття 6,7. Види та сфери підприємницької діяльності. Форми організації підприємництва. Попит та пропозиція. Рівновага ринку. Ринкова ціна і ціноутворення. Сутність ринку.

Питання для обговорення:

Попит та закон попиту. Нецінові детермінанти попиту. Пропозиція та закон пропозиції. Нецінові детермінанти пропозиції. Ринкова рівновага. Ринкова ціна та ціноутворення. Роль держави в процесах ціноутворення за ринкової економіки. Сутність ринку, його функції та умови функціонування. Структура ринку. Ринкова інфраструктура. Біржова діяльність.

Опитування. Доповіді та презентація. Поточне тестування.

Практичне заняття 8. Підприємство як організаційна структура підприємництва. Мале підприємство. Конкуренція і монополія в ринковій економіці. Антимонопольна політика держави.

Питання для обговорення:

Конкуренція, її суть та умови існування. Закон конкуренції. Види економічної конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Монополія: причини виникнення, суть та основні види. Антимонопольна політика держави.

Опитування. Доповіді та презентація.

Змістовний модуль 3. Національне виробництво і відтворення. Міжнародні економічні відносини

Практичне заняття 9, 10. Держава та її економічні функції.

Питання для обговорення:

Сутність держави та її економічні функції. Державне регулювання ринкової економіки. Суть, види та пропорції суспільного відтворення. Моделі кругообігу. Циклічність економічного розвитку. Класифікація економічних циклів. Нециклічні коливання економіки

Опитування. Доповіді та презентація. Поточне тестування.

Практичне заняття 11. Організація підприємницької діяльності. Технологія створення власної справи. Фінансова система та фінансова політика.

Питання для обговорення:

Сутність і структура фінансової системи. Організаційні основи її функціонування. Державний бюджет. Доходи і видатки державного бюджету. Засади фінансової політики держави.

Опитування. Доповіді та презентація.

Практичне заняття 12. Кредитна система та монетарна політика.

Питання для обговорення:

Економічна сутність, принципи і функції кредиту. Основні форми кредиту. Кредитна система та її структура. Структура грошової маси. Попит та пропозиція грошей. Депозитний мультиплікатор. Монетарна політика.

Опитування. Доповіді та презентація.

Практичне заняття 13. Система розподілу доходів та соціальна політика.

Питання для обговорення:

Доходи: суть, види, джерела формування та механізм розподілу. Ринок праці та особливості його функціонування. Соціально-економічний зміст і форми прояву зайнятості. Безробіття, його види і наслідки. Заробітна плата: суть, форми, системи.

Опитування. Доповіді та презентація.

Практичне заняття 14, 15. Міжнародні економічні відносини та світове господарство.

Питання для обговорення:

Передумови розвитку та структура світового господарства. Суть та форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля і світовий ринок. Міжнародні валютно-фінансові відносини та міжнародний рух капіталів. Міжнародна міграція робочої сили. Міжнародна кооперація та науково-технічне співробітництво. Міжнародна міграція робочої сили.

Опитування. Доповіді та презентація. Поточне тестування. Комплексна контрольна робота.

Додаток 2 Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами поточного та підсумкового контролю

Теми занять	Кількість балів за вид роботи	Балів
Практичне заняття 1. Об'єктивні основи виникнення і розвитку підприємництва Економічна теорія як наука. Економічні потреби та теорія споживчої поведінки	0 – 3 (опитування, розв'язання задач і вправ) 0 – 2 (доповіді/презентації)	0 – 5
Практичне заняття 2. Об'єктивні основи виникнення і розвитку підприємництва Економічна теорія як наука. Економічні потреби та теорія споживчої поведінки	0 – 3 (опитування, розв'язання задач і вправ) 0 – 2 (поточне тестування)	0 – 5
Практичне заняття 3. Сутність та функції підприємництва в ринковій економіці. Економічна свобода підприємництва. Економічна система суспільства. Відносини власності	0 – 3 (опитування, розв'язання задач і вправ), 0 – 2 (поточне тестування)	0 – 5
Практичне заняття 4. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва Суспільне виробництво: фактори, результати, ефективність	0 – 3 (опитування, розв'язання задач і вправ), 0 – 2 (поточне тестування)	0 – 5
Практичне заняття 5. Мотивація підприємницької діяльності. Правовий статус підприємця. Форми	0 – 3 (опитування, розв'язання задач і вправ), 0 – 2 (доповіді/презентації)	0 – 5

організації суспільного виробництва. Гроші та грошовий обіг.		
Практичне заняття 6. Види та сфери підприємницької діяльності. Форми організації підприємництва. Попит та пропозиція. Рівновага ринку. Ринкова ціна і ціноутворення. Сутність ринку.	0 – 3 (опитування, розв’язання задач і вправ) 0 – 2 (доповіді/презентації)	0 – 5
Практичне заняття 7. Види та сфери підприємницької діяльності. Форми організації підприємництва. Попит та пропозиція. Рівновага ринку. Ринкова ціна і ціноутворення. Сутність ринку.	0 – 3 (опитування, розв’язання задач, вправ) 0 – 2 (поточне тестування)	0 – 5
Практичне заняття 8. Підприємство як організаційна структура підприємництва. Мале підприємство. Конкуренція і монополія в ринковій економіці. Антимонопольна політика держави	0 – 3 (опитування) 0 – 2 (доповіді/презентації)	0 – 5
Практичне заняття 9. Держава та її економічні функції	0 – 3 (опитування, розв’язання задач і вправ) 0 – 2 (доповіді/презентації)	0 – 5
Практичне заняття 10. Держава та її економічні функції	0 – 3 (опитування, розв’язання задач і вправ) 0 – 2 (поточне тестування)	0 – 5
Практичне заняття 11. Організація підприємницької діяльності. Технологія створення власної справи. Фінансова система та фіскальна політика.	0 – 3 (опитування, обговорення кейсів) 0 – 2 (доповіді/презентації)	0 – 5
Практичне заняття 12. Кредитна система та монетарна політика.	0 – 3 (опитування, розв’язання задач) 0 – 2 (доповіді/презентації)	0 – 5
Практичне заняття 13. Система розподілу доходів та соціальна політика.	0 – 2 (доповіді/презентації) 0 – 10 комплексна контрольна робота	0 – 12
Практичне заняття 14. Міжнародні економічні відносини та світове господарство	0 – 3 (опитування)	0 – 3
Практичне заняття 15. Міжнародні економічні відносини та світове господарство.	0 – 3 (опитування, розв’язання задач) 0 – 2 (поточне тестування)	0 – 5
Контрольна робота		0 – 20
Загалом сума балів		0 – 100